

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Řízení o přestupcích podle přestupkového zákona

Jiřina Hejlová

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hejlová Jiřina

Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Litoměřice

Název práce

Řízení o přestupcích podle přestupkového zákona

Anglický název

The proceeding about offences according to the transgression law

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je shrnutí obecné právní úpravy zákona o přestupcích včetně formální stránky projednávání přestupků ve vazbě na platnou procesní úpravu ve správním právu. Cílem praktické části práce bude analýza projednávání přestupků za období 2005 až 2010 ve vazbě na četnost projednávání přestupků a příjmy obce z uložených pokut.

Metodika

- shromáždění podkladů pro zpracování teoretické části zadané práce
- analýza prostudovaných podkladů teoretické části práce
- získání podkladů pro praktickou část práce
- statistické vyhodnocení získaných dat pro zpracování praktické části práce
- sumarizace výsledků a jejich vyhodnocení

Harmonogram zpracování

1. Sběr dat, vytvoření zadání práce do 30.6.2011
2. Vypracování teoretické části práce do 31.1.2012
3. Vypracování praktické části práce do 28.2.2012
4. Odevzdání práce dle závazných pokynů PEF ČZU

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

přestupek, majetek, veřejný pořádek, občanské soužití, pachatel, správní orgán, zákon, rozhodnutí, sankce, pokuta

Doporučené zdroje informací

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších změn a doplňků

Přestupkové řízení – Příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů, 11. vydání podle platného stavu k 1.7.2009, JUDr. Jan Černý, Doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D., JUDr. Helena Kučerová, Ph.D., vydalo nakladatelství Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví v roce 2009 jako svou 822. publikaci, ISBN 978-80-7201-765-2

Přestupkové právo – Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů, 14. aktualizované vydání podle stavu k 1.1.2007, Doc. JUDr. Zdeněk Červený - JUDr. Václav Šlauf, vydalo Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka v roce 2007 jako svou 706. publikaci, ISBN 978-80-7201-651-8

Správní řád – nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami, JUDr. Radek Ondruš, vydalo Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka v roce 2005, jako svou 606. publikaci, ISBN 80-7201-523-0

Přestupky a správní trestání – Právní úprava k 1.4.2002, 2. dopl. vydání, Doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D., JUDr. Břetislav Čechmánek, vydal EUROUNION Praha – vydavatelství právnické a ekonomické literatury v roce 2002 ISBN 80-7317-012-4

Další literatura po dohodě s vedoucí práce

Vedoucí práce

Borská Jana, JUDr.

Termín odevzdání

březen 2012

JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

V Praze dne 8.11.2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Řízení o přestupcích podle přestupkového zákona" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 19. března 2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce JUDr. Janě Borské za odborné vedení a cenné rady při zpracování této bakalářské práce.

Řízení o přestupcích podle přestupkového zákona

The proceeding about offences according to the transgression law

Souhrn

Práce se zabývá problematikou přestupků a správního řízení o nich. Přesto, že by plnění zákonných povinností a respektování práv ostatních spoluobčanů mělo být pro všechny samozřejmostí, ve skutečnosti tomu tak není a skutkové podstaty přestupků jsou obsaženy v desítkách až stovkách zákonů. Kromě orgánů Policie ČR přestupky řeší především správní orgány, mezi nimi i orgány obcí. Proces projednávání přestupků je procesem s jasně definovanými pravidly, přičemž existuje několik různých způsobů, jakými může být přestupek vyřešen. Posouzení, zda k protiprávnímu jednání a přestupku vůbec došlo či nikoliv, je v pravomoci příslušného orgánu. Řízení o přestupku je vždy ukončeno vydáním pravomocného rozhodnutí.

Teoretická část práce vychází z litery zákonů a obsahuje srozumitelně vysvětlené základní pojmy. Dále zachycuje procesní úkony správních orgánů, práva účastníků řízení, povinnosti osob, které nejsou účastníky řízení, způsoby ukončení řízení, druhy sankcí, opravné prostředky a podrobné charakteristiky přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku. Praktická část práce se zabývá analýzou přestupků spáchaných ve městě Rumburk v letech 2005 – 2011.

Klíčová slova: přestupek, majetek, veřejný pořádek, občanské soužití, pachatel, správní orgán, zákon, rozhodnutí, sankce, pokuta.

Summary

The dissertation deals with problems of offences and their administrative procedures. Despite the fact that discharging of legal duties and respecting of other fellow citizens' rights should be natural thing for all people, in reality it is not like this and facts of the case of offences are contained in tens or possibly hundreds of laws. Besides the Czech Republic Police Authority the offences are solved primarily by administrative bodies – there are also authorities of municipality among them. The case of hearing offences is a trial with clearly defined rules, where there are several different ways how the case can be solved. The appraisal whether illegal action and offence has happened or not, is in remit of corresponding authority. The offence proceeding is always culminated by issuing of effectual decision.

The theoretical part of dissertation is based on the letter of the laws and contains clearly explained basic concepts. Further it captures acts of authorities, rights of proceeding participants, duties of persons, who are not the proceeding participants, ways of terminating the procedure, kinds of sanctions, remedial means and thorough characteristics of offences against public order, against civic coexistence and against property. Practical part of dissertation deals with analysis of offences committed in the town of Rumburk between the years 2005 – 2011.

Keywords: offence, property, public order, civic coexistence, perpetrator, authority, law, decision, sanction, fine.

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
2.2.1 Sběr dat	11
2.2.2 Třídění dat	11
2.2.3 Analýza dat	12
2.2.4 Indukce dat	12
3. Charakteristika přestupku	13
3.1 Pojem přestupek	13
3.2 Skutková podstata přestupku.....	13
3.2.1 Objekt	13
3.2.2 Objektivní stránka	14
3.2.3 Subjekt – pachatel.....	14
3.2.4 Subjektivní stránka – zavinění.....	14
3.3 Nutná obrana a krajní nouze	15
3.4 Přestupky proti veřejnému pořádku	15
3.4.1 Veřejný pořádek	15
3.4.2 Neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci.....	15
3.4.3 Porušení nočního klidu	16
3.4.4 Vzbuzení veřejného pohoršení	16
3.4.5 Znečištění, poškození a neoprávněný zábor veřejného prostranství, veřejně přístupného objektu nebo veřejně prospěšného zařízení a zanedbání povinnosti úklidu	16
3.4.6 Úmyslné zničení, poškození, znečištění či neoprávněná manipulace s turistickou značkou nebo orientačním označením.....	17
3.4.7 Porušení podmínek uložených na ochranu veřejného prostranství	17
3.4.8 Neoprávněné založení skládky nebo odkládání odpadů mimo vyhrazená místa	17
3.5 Přestupky proti občanskému soužití.....	17
3.5.1 Občanské soužití.....	18
3.5.2 Ublížení na cti urážkou nebo vydáním v posměch.....	18

3.5.3 Ublížení na zdraví z nedbalosti	18
3.5.4 Úmyslné narušení občanského soužití.....	19
3.5.5 Omezování nebo znemožnění výkonu práv příslušníkům národnostních menšin	20
3.5.6 Působení újmy jinému	20
3.6 Přestupky proti majetku	20
3.6.1 Majetek	20
3.6.2 Úmyslné způsobení škody na cizím majetku	21
3.6.3 Úmyslné neoprávněné užívání cizího majetku nebo přisvojení cizí věci.....	21
3.6.4 Úmyslné ukrytí nebo převedení věci	21
4. Řízení o přestupcích.....	23
4.1 Příslušnost	23
4.1.1 Funkční příslušnost.....	23
4.1.2 Věcná příslušnost.....	23
4.1.3 Místní příslušnost	23
4.2 Společné řízení	24
4.3 Náhrada škody.....	24
4.4 Podání vysvětlení	24
4.5 Zákonné důvody odložení věci	24
4.6 Postoupení věci	25
4.7 Zahájení řízení.....	25
4.8 Účastníci řízení.....	26
4.9 Ústní jednání	26
4.10 Dokazování a zajištění účelu a průběhu řízení o přestupku	27
4.10.1 Důkazní prostředky	27
4.10.2 Zajišťovací prostředky.....	28
4.11 Zákonné důvody zastavení řízení.....	28
5. Vydání rozhodnutí	30
5.1 Náležitosti rozhodnutí	30
5.1.1 Výroková část	30
5.1.2 Odůvodnění	30
5.1.3 Poučení	30

5.2 Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí.....	30
6. Odvolání.....	32
7. Sankce a náklady řízení	33
7.1 Napomenutí.....	33
7.2 Pokuta.....	33
7.3 Zákaz činnosti	33
7.4 Propadnutí věci.....	34
7.5 Ochranná opatření	34
7.6 Náklady řízení	34
7.7 Blokové řízení	35
7.8 Příkazní řízení	35
8. Vymáhání pokut a nákladů řízení	36
9. Přestupky v Rumburku – praktická část práce.....	37
9.1 Přestupky celkem spáchané v Rumburku v letech 2005 – 2011	39
9.2 Přestupky v Rumburku v letech 2005 – 2011 dle jednotlivých druhů.....	40
9.3 Přestupky dle pohlaví pachatele v Rumburku v letech 2005 – 2011	43
9.4 Přestupky dle věku pachatele v Rumburku v letech 2005 – 2011	45
9.5 Příjmy z pokut uložených za přestupky spáchané v Rumburku v letech 2005 – 2011	48
9.6 Příjmy z nákladů řízení uložených za přestupky spáchané v Rumburku v letech 2005 – 2011.....	50
10. Závěr	52
11. Seznam použité literatury	55

1. Úvod

Přestupky, jakož i řízení o nich, jsou rozsáhlou a důležitou součástí správního práva a právního řádu České republiky vůbec. O tom vypovídá také skutečnost, že skutkové podstaty přestupků jsou obsaženy v desítkách různých zákonů. Přitom dodržování zákonů a respektování práv jiných občanů je obecnou povinností nás všech. Bez fungujícího systému zákonů a jistého stupně disciplíny ze strany občanů lze jen těžko dosáhnout stavu, kdy stát jako společenství lidí žijících na jednom území, hovořících stejnou řečí a snažících se o dosažení společných cílů, bude příznivým prostředím pro jejich životy. Zjednodušeně řečeno, chtějí-li lidé v zájmu lepší budoucnosti a vyšší kvality svých životů společně žít a pracovat, musejí sdílet podobné představy o poklidném soužití a tolerovat práva druhých. Důležitými zájmy každé vyspělé společnosti, jež je nezbytné pomocí zákonů chránit, je plnění úkolů státní správy, ochrana veřejného pořádku, ochrana občanského soužití a ochrana majetku. Uplatňování zákonů chránících tyto zájmy samozřejmě dopadá na velký počet občanů státu. Vzhledem k tomu, že přestupky jsou oproti trestným činům charakteristické nižším stupněm společenské nebezpečnosti, je prvořadým smyslem přestupkového řízení náprava osob, které se porušením zákona přestupku dopustily, nikoliv jejich represe. Orientace v množství zákonů, které zákonodárci stále přijímají, však není snadná ani pro příslušné správní orgány, natož pak pro samotné občany. Není v silách člověka spočítat, kolik povinností stanovených zákony musí člověk ve všech svých životních rolích dodržovat. Je ale velmi pravděpodobné, že většina občanů se během života s přestupky setká. Málokdo z nich však ví, jak jsou přestupky posuzovány a jak řízení o přestupcích ve skutečnosti probíhá.

Pramenem přestupkového práva je především Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, přijatý v roce 1990. Během uplynulých dvaceti let byl tento zákon 73 x novelizován. Novelami byla do zákona průběžně promítána transformace státní správy, některé novely určité druhy přestupků do zákona zařadily a jinými novelami byly naopak některé přestupky ze zákona přeneseny do zvláštních zákonů, týkajících se přímo příslušné problematiky. Jako poslední byly z přestupkového zákona s účinností od července roku 2011 vyňaty přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je seznámit širokou veřejnost s problematikou přestupkového řízení se zaměřením na skutkové podstaty přestupků, s nimiž se každý občan může ve svém životě běžně setkat, což jsou zejména přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku projednávané obcemi a jejich orgány.

Cílem praktické části je statisticky vyhodnotit nápad přestupků ve městě Rumburk v období let 2005 – 2011 a navrhnout možná účinná opatření v boji proti páchání přestupků.

2.2 Metodika

Při zpracování této práce bylo postupováno dle metodiky směřující k naplnění konkrétního účelu práce a dosažení stanovených cílů.

2.2.1 Sběr dat

Za účelem získání základních informací a podkladů pro vypracování studie bylo shromážděno mnoho souvisejících zákonů a dalších předpisů právního řádu České republiky a jejich odborné výklady. Pro teoretickou část práce byla tedy použita metoda sběru dat ve své klasické podobě. V projektu byly dále využity vlastní praktické zkušenosti autora práce, získané při přímé účasti na procesu projednávání přestupků z pozice zaměstnance obce s touto pracovní náplní. Data pro praktickou část byla získána z informačních systémů města Rumburk.

2.2.2 Třídění dat

Po prostudování veškeré získané literatury následovalo třídění dat, jímž byly následně vybrány jen informace související, potřebné a směřující k dosažení cílů práce. Tato metoda byla použita především při tvorbě struktury obsahu práce a při setřídění statistických dat. Problematika přestupkového řízení byla na základě metody třídění dat rozložena do teoretické části, která obsahuje informace společné všem přestupkům a procesu řízení o nich, a do praktické části, v níž jsou zachycena konkrétní data týkající se přestupků spáchaných ve městě Rumburk.

2.2.3 Analýza dat

Po nashromáždění a selekci informací byla dále použita metoda analýzy dat, která umožnila uspořádat informace v teoretické části práce do logické posloupnosti. Zjištěné statistické údaje v praktické části byly přehledně zpracovány dle různých hledisek formou tabulek a grafů a vyhodnoceny metodou porovnání absolutních přírůstků mezi jednotlivými roky sledovaného období let 2005 – 2011.

2.2.4 Indukce dat

V závěru projektu bylo nezbytné použít metody indukce tak, aby bylo možno v souladu s cíli práce dospět ke konkrétním výsledkům, doporučením a návrhům. Zhodnocení zjištěných poznatků umožnilo stanovit některé příčiny současného stavu a jejich možná řešení.

3. Charakteristika přestupku

O přestupku hovoříme tehdy, jsou-li jednáním konkrétní osoby naplněny všechny znaky přestupku, jež stanoví zákon, a to jak obecné tak typové. Obecné znaky jsou pro všechny přestupky společné a musejí být naplněny vždy a u každého přestupku. Naproti tomu typové znaky jsou již konkrétní a charakteristické pro různé druhy přestupků.

3.1 Pojem přestupek

Přestupkový zákon definuje přestupek jako zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek zákonem výslovně označeno. Současně nesmí jít o jiný správní delikt nebo o trestný čin. Dále musí být splněna podmínka, že protiprávní jednání je postižitelné sankcí uvedenou v zákoně a musí se ho dopustit odpovědná osoba.

Porušení či ohrožení zájmu společnosti je materiálním znakem přestupku, ostatní znaky nazýváme formální.

Co se odpovědnosti za přestupek týká, platí, že přestupek nelze projednat, jestliže ve lhůtě jednoho roku ode dne jeho spáchání nebylo o přestupku pravomocně rozhodnuto. Do běhu roční lhůty se nezapočítává doba, po kterou bylo pro tentýž skutek vedeno trestní řízení. U přestupků vymezených dalšími zvláštními právními předpisy mohou být lhůty k zániku odpovědnosti různě dlouhé.

Přestupek nelze projednat anebo sankci za něj uloženou vykonat, pokud se na přestupek vztahuje amnestie.

3.2 Skutková podstata přestupku

Skutkovou podstatou přestupku rozumíme souhrn jeho obecných a typových znaků, přičemž abychom mohli konkrétní protiprávní jednání pachatele kvalifikovat jako přestupek definovaný zákonem, musejí být všechny znaky naplněny současně.

3.2.1 Objekt

Objektem přestupku je zájem chráněný zákonem, proti němuž protiprávní jednání pachatele směřuje. Přestupkovým zákonem je chráněn pořádek ve státní správě a samosprávě, veřejný pořádek, občanské soužití a majetek. Dalšími zákony je pak chráněn zejména pořádek ve státní správě a územní samosprávě, jenž je zachováván především plněním povinností stanovených zákonem.

3.2.2 Objektivní stránka

Objektivní stránka přestupku je tvořena jednáním, následkem a příčinným vztahem mezi jednáním a následkem.

3.2.3 Subjekt – pachatel

Subjektem přestupku je jeho pachatel.

Odpovědná za přestupek není osoba, která v době spáchání přestupku nedovršila patnáctý rok svého věku nebo osoba, která v době spáchání přestupku trpěla duševní poruchou. Za přestupek dále nezodpovídá ten, kdo nevěděl a vědět nemohl, že svým jednáním ohrožuje nebo porušuje zákonem chráněný zájem nebo ten, kdo z důvodu cizího přičinění nemohl své jednání ovládat. Odpovědná za přestupek rozhodně ale je osoba, která se požitím alkoholu nebo užitím omamné či psychotropní látky sama přivedla do stavu nepřičetnosti.

Ve zvláštních případech je za protiprávní jednání odpovědný též jednatel právnické osoby nebo ten, kdo protiprávní jednání jiné osobě přikázal.

Při posuzování přestupku osob mladistvých, které v době spáchání přestupku dovršily patnáctý rok a nepřekročily osmnáctý rok věku, se přihlíží ke zvláštní péči, kterou společnost věnuje mládeži.

3.2.4 Subjektivní stránka – zavinění

Subjektivní stránkou přestupku je zavinění. K odpovědnosti za přestupek postačuje zavinění z nedbalosti, pokud zákon nestanoví, že musí jít o zavinění úmyslné.

Nedbalost rozlišujeme vědomou a nevědomou, úmysl rozlišujeme přímý a nepřímý.

O vědomou nedbalost se jedná v případě, kdy pachatel věděl, že může chráněný zájem porušit či ohrozit, ale spoléhal, že k tomu nedojde. O nevědomé nedbalosti hovoříme, když pachatel přestupku nevěděl, že chráněný zájem může porušit nebo ohrozit, ale vědět to měl a mohl.

Přestupek je spáchaný v úmyslu přímém tehdy, když pachatel chtěl svým jednáním chráněný zájem porušit nebo ohrozit. A konečně přestupek je spáchaný v úmyslu nepřímém tehdy, uvědomuje-li si přestupce, že chráněný zájem porušit či ohrozit může a ač to přímo způsobit nechce, je s touto možností srozuměn.

Také opomenutí konání, k němuž byl pachatel povinen, je přestupkem.

3.3 Nutná obrana a krajní nouze

Přestupkový zákon pojednává také o okolnostech vylučujících protiprávnost. Znamená to, že pokud někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na chráněný zájem a obrana je útoku přiměřená, není tímto jednáním v nutné obraně naplněn materiální znak přestupku.

Dále v případě, že někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící chráněnému zájmu a jeho jednáním není způsoben závažnější následek než ten, který hrozil, není jednáním v krajní nouzi naplněn materiální znak přestupku.

3.4 Přestupky proti veřejnému pořádku

Skutkové podstaty přestupků proti veřejnému pořádku jsou obsaženy v ustanovení § 47 přestupkového zákona.

3.4.1 Veřejný pořádek

Pojem veřejný pořádek není zákonem vymezen. Obecně však lze veřejný pořádek chápat jako soubor pravidel chování na veřejnosti. Veřejný pořádek je tudíž tvořen pravidly vyplývajícími z právních předpisů a dále pravidly všeobecně chápanými coby podmínka poklidného a spořádaného soužití ve veřejném zájmu. Přestupkem proti veřejnému pořádku je neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, porušení nočního klidu, vzbuzení veřejného pohoršení, znečištění, poškození a neoprávněný zábor veřejného prostranství, veřejně přístupného objektu nebo veřejně prospěšného zařízení a zanedbání povinnosti úklidu veřejného prostranství, dále úmyslné zničení, poškození, znečištění či neoprávněná manipulace s turistickou značkou nebo orientačním zařízením, porušení podmínek uložených na ochranu veřejného prostranství a neoprávněné založení skládky nebo odkládání odpadů či odpadků mimo vyhrazená místa.

3.4.2 Neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci

„Přestupku se dopustí ten, kdo neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci.“ [§ 47 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona]

Jaké osoby jsou úřední osobou, stanovuje § 127 trestního zákoníku. Jedná se o soudce, státní zástupce, prezidenta republiky, poslance a senátory, členy vlády, členy zastupitelstva a úředníky územních samospráv, orgánů státní správy nebo jiných orgánů veřejné moci, příslušníky ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů, strážníky obecních policí, soudní

exekutory, notáře, fyzické osoby, které byly ustanoveny lesní stráží, stráží přírody, mysliveckou stráží nebo rybářskou stráží a další osoby.

3.4.3 Porušení nočního klidu

„Přestupku se dopustí ten, kdo poruší noční klid.“ [§ 47 odst. 1 písm. b) přestupkového zákona]

Všeobecně platí, že nočním klidem je doba určená k odpočinku a spánku. V minulosti byla doba nočního klidu stanovena Vyhláškou ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky č. 13/1977 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, na dobu od 22 hodin do 6 hodin. V současné době již není tato doba stanovena zákonem, přesto většina občanů nadále tuto dobu jako dobu nočního klidu chápe, akceptuje a jejího dodržování se dožaduje. Proto obce při spravování svých záležitostí ve veřejném zájmu často přistupují k úpravě a stanovení doby nočního klidu v obecně závazné vyhlášce.

3.4.4 Vzbuzení veřejného pohoršení

„Přestupku se dopustí ten, kdo vzbudí veřejné pohoršení.“ [§ 47 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona]

Veřejným pohoršením se rozumí zejména chování v rozporu s pravidly slušnosti a dobrými mravy, kterého se přestupce dopustí před více než dvěma jinými současně přítomnými osobami.

3.4.5 Znečištění, poškození a neoprávněný zábor veřejného prostranství, veřejně přístupného objektu nebo veřejně prospěšného zařízení a zanedbání povinnosti úklidu

„Přestupku se dopustí ten, kdo znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství a dále ten, kdo poškodí nebo neoprávněně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení.“ [§ 47 odst. 1 písm. d) a g) přestupkového zákona]

Veřejné prostranství je definováno v § 34 zákona o obcích, který stanoví, že *„veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“*

Veřejně přístupným objektem je objekt přístupný každému bez omezení, mohou jím být například nádraží, zastávky veřejné hromadné dopravy, hřiště či plovárny.

Veřejně prospěšná zařízení jsou kupříkladu vodárenská, energetická a telekomunikační zařízení, veřejné osvětlení a další.

3.4.6 Úmyslné zničení, poškození, znečistění či neoprávněná manipulace s turistickou značkou nebo orientačním označením

„Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávněně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo přemístí turistickou značku nebo jiné orientační označení.“

[§ 47 odst. 1 písm. e) přestupkového zákona]

Turistická značka je zpravidla tabulka poskytující informaci o směru cesty, v některých případech obsahující i další informace, například o vzdálenosti či názvech míst, k nimž směřuje.

Jinými orientačními označeními jsou orientační tabule a plány obcí nebo jejich částí.

3.4.7 Porušení podmínek uložených na ochranu veřejného prostranství

„Přestupku se dopustí ten, kdo poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání veřejných tělovýchovných, sportovních nebo kulturních podniků anebo v místech určených k rekreaci nebo turistice.“ [§ 47 odst. 1 písm. f) přestupkového zákona]

Podmínky na ochranu veřejného pořádku stanoví pořadatel či provozovatel akce nebo obec v obecně závazné vyhlášce.

3.4.8 Neoprávněné založení skládky nebo odkládání odpadů mimo vyhrazená místa

„Přestupku se dopustí ten, kdo neoprávněně založí skládku nebo odkládá odpadky nebo odpady mimo vyhrazená místa.“ [§ 47 odst. 1 písm. h) přestupkového zákona]

Nakládání s odpady upravuje zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění, který v § 3 odst. 1 stanoví, že *„odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů.“*

3.5 Přestupky proti občanskému soužití

Skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití jsou obsaženy v ustanovení § 49 přestupkového zákona.

3.5.1 Občanské soužití

Objektem ochrany u těchto přestupků je samo občanské soužití, což znamená vzájemné lidské vztahy. Lze říci, že se jedná o souhrn pravidel chování, jimiž je všem dotčeným osobám zaručen výkon základních práv a není dotčeno jejich klidné a pokojné soužití. Platí, že nikdo nesmí při výkonu svých práv zasahovat do práv jiného. Přestupkem proti občanskému soužití je ublížení na cti urážkou nebo vydáním v posměch, nedbalostní ublížení na zdraví, úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním, drobným ublížením, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi či jiným hrubým jednáním, dále omezování nebo znemožnění výkonu práv příslušníků národnostních menšin a působení újmy pro příslušnost k národnostní menšině nebo pro etnický původ, rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru, politické smýšlení, členství v politické straně, zdravotní či rodinný stav a jiné.

3.5.2 Ublížení na cti urážkou nebo vydáním v posměch

„Přestupku se dopustí ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch.“

[§ 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona]

Tímto ustanovením je chráněna především čest osoby, přičemž způsobilými k ublížení na cti jsou například vulgární nadávky, zesměšňující výrazy či nepravdivé údaje sdělené o druhém. Přestupek se projednává jen na návrh postižené osoby.

3.5.3 Ublížení na zdraví z nedbalosti

„Přestupku se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví.“ [§ 49 odst. 1 písm. b)

přestupkového zákona]

K naplnění skutkové podstaty uvedeného přestupku může dojít již nedbalostním jednáním, v případě úmyslného ublížení na zdraví se vždy jedná o trestný čin. Při výkladu pojmu ublížení na zdraví analogicky vycházíme z ustanovení trestního zákoníku, který v § 122 stanoví, že ublížením na zdraví je taková porucha zdraví či onemocnění, která vyžaduje lékařské ošetření a kdy došlo k porušení tělesných a duševních funkcí člověka, čímž byl znesnadněn jeho obvyklý způsob života po dobu nikoliv krátkou. Zásadní rozdíl mezi ublížením na zdraví jako přestupkem a ublížením na zdraví jako trestným činem je tedy ve formě zavinění.

Existují však případy, kdy ublížení na zdraví z nedbalosti je trestným činem a to tehdy, došlo-li k němu například porušením povinností vyplývajících ze zaměstnání či povinností

uložených zákonem nebo v důsledku porušení zákonů o ochraně životního prostředí, o bezpečnosti práce, dopravních a hygienických zákonů.

3.5.4 Úmyslné narušení občanského soužití

„Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.“ [§ 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona]

U zmíněných přestupků je zákonem vyžadováno výhradně úmyslné zavinění.

Vyhrožování újmou na zdraví je přestupkem, naproti tomu vyhrožování usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, je dle § 353 trestního zákoníku trestným činem.

Drobným ublížením na zdraví se s ohledem k dikci trestního zákoníku rozumí taková porucha zdraví či onemocnění, která vyžaduje lékařské ošetření a kdy došlo k porušení tělesných a duševních funkcí člověka, čímž byl znesnadněn jeho obvyklý způsob života po dobu jen krátkou. Při posuzování rozdílu mezi přestupkem a trestným činem je v tomto případě relevantním hlediskem hlavně délka doby, po níž byla osoba v důsledku ublížení na zdraví takzvaně omezena na běžném způsobu života. Obvykle je touto hranicí doba 7 dnů.

Nepravdivého obvinění z přestupku se lze dopustit jen tehdy, je-li oznamovateli přestupku prokazatelně známo, že se podezřelá osoba žádného přestupku nedopustila. K tíži oznamovatele tohoto skutku nesmí být neúplná nebo nedokonalá znalost zákona. Kvalifikované rozhodnutí o tom, zda se podezřelý přestupku dopustil, jakož i rozhodnutí o tom, zda nepravdivé oznámení věci bylo učiněno s úmyslem někoho poškodit a přivodit mu stíhání pro přestupek, je na správním orgánu, nikoliv na vědomostech oznamovatele.

Schválnostmi jsou hrubé, zřejmé, neoprávněné a úmyslné zásahy do pokojného života jiného, mající za cíl tento pokojný stav narušit.

Hrubé jednání je jednání překračující hranici pouhé neslušnosti či nezdvořilosti a zjednodušeně řečeno jím může být vyhrožování jinou újmou než újmou na zdraví, fyzické napadení, při němž nedošlo k ublížení na zdraví, slovní napadení, které není urážkou na cti a též pronásledování, které nedosahuje intenzity trestného činu.

Nebezpečné pronásledování nově definuje § 354 trestního zákoníku a dopustí se ho ten, kdo jiného dlouhodobě pronásleduje vyhrožováním ublížením na zdraví nebo jinou újmou, vyhledáváním jeho osobní blízkosti nebo jeho sledováním, vytrvalým kontaktováním

různými způsoby, omezováním jej v obvyklém způsobu života nebo zneužitím jeho osobních údajů, kdy tato jednání jsou způsobilá vzbudit důvodnou obavu o život nebo zdraví.

Rozdíl v narušení občanského soužití formami uvedenými v § 49 přestupkového zákona a korespondujícími trestnými činy je ve stupni společenské nebezpečnosti jednání pachatele.

3.5.5 Omezování nebo znemožnění výkonu práv příslušníkům národnostních menšin

„Přestupku se dopustí ten, kdo omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin.“ [§ 49 odst. 1 písm. d) přestupkového zákona]

Práva příslušníků národnostních menšin jsou stanovena mimo jiné zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, dalšími zvláštními předpisy a mezinárodními smlouvami.

3.5.6 Působení újmy jinému

„Přestupku se dopustí ten, kdo působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.“ [§ 49 odst. 1 písm. e) přestupkového zákona]

Tímto ustanovením přestupkového zákona je poskytována ochrana společenského zájmu zakotveného v článku 3 Listiny základních práv a svobod.

3.6 Přestupky proti majetku

Skutkové podstaty přestupků proti majetku jsou obsaženy v ustanovení § 50 přestupkového zákona.

3.6.1 Majetek

Majetkem se rozumí všechny věci movité i nemovité a peněžní prostředky. U všech přestupků proti majetku je dle přestupkového zákona k naplnění skutkové podstaty třeba úmyslného jednání pachatele.

3.6.2 Úmyslné způsobení škody na cizím majetku

„Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí.“ [§ 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona]

Aby se v důsledku způsobení škody na cizím majetku jednalo o přestupek, nesmí výše škody přesáhnout výši škody nikoliv nepatrné, což znamená částku 5 000 Kč. V praxi však existují i případy, kdy způsobená škoda hranici 5 000 Kč překročila a přesto policie skutek jako trestný čin nekvalifikovala, k čemuž došlo v důsledku nižšího stupně intenzity společenské nebezpečnosti v jednání pachatele.

Pojmy krádež, zpronevěra a podvod jsou analogicky upraveny trestním zákoníkem. Krádeže se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc, které se zmocní. Zpronevěry se dopustí člověk, jenž si přisvojí cizí věc nebo majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena. Podvodem je obohacení sebe nebo jiného v důsledku uvedení někoho v omyl, využití něčeho omylu nebo zamlčení důležité skutečnosti.

3.6.3 Úmyslné neoprávněné užívání cizího majetku nebo přisvojení cizí věci

„Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek nebo si přisvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby.“ [§ 50 odst. 1 písm. b) přestupkového zákona]

Pojem neoprávněné užívání věci definuje § 207 trestního zákoníku jako zmocnění se cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je přechodně užívat nebo neoprávněné přechodné užívání svěřených věcí, kterým byla způsobena škoda nikoli malá. Škodou nikoli malou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 25 000 Kč.

Povinnost vydat nalezenou věc upravuje občanský zákoník, který stanoví, že každý, kdo najde ztracenou věc, je povinen ji vydat vlastníkov. Není-li vlastník znám, je nálezce povinen odevzdat věc obci, na jejímž území byla nalezena.

3.6.4 Úmyslné ukrytí nebo převedení věci

„Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně ukryje nebo na sebe nebo jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.“ [§ 50 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona]

Přestupkový zákon z existujících forem spolupachatelství postihuje pouze podílnictví, jehož se lze dopustit taxativně vymezenými způsoby. I toto je podstatným rozdílem mezi

přestupky a trestnými činy, u kterých je trestná již příprava činu, včetně pokusu, organizátorství, návodu a pomoci. Spolupachatel, organizátor, návodce a pomocník jsou tedy pachateli trestného činu, přestupku však nikoliv.

4. Řízení o přestupcích

Není-li v přestupkovém nebo jiném zákoně stanoveno jinak, postupuje se v řízení o přestupcích dle obecných předpisů o správním řízení. Z ustanovení § 51 přestupkového zákona tak vyplývá, že co není upraveno přestupkovým zákonem, upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

4.1 Příslušnost

Příslušností rozumíme oprávnění a současně povinnost správního orgánu věcí, konkrétně přestupkem, se zabývat a projednat jej. Příslušnost dělíme dle orgánu příslušného k projednání přestupku, jedná se o funkční příslušnost, dále dle druhu řešeného přestupku, jedná se o věcnou příslušnost a dle místa, kde k přestupku došlo, pak se jedná o místní příslušnost. Zjednodušeně řečeno určující jsou informace, kde a jaký přestupek se stal a v čí kompetenci je ho řešit.

4.1.1 Funkční příslušnost

Přestupky projednávají obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí, Policie ČR a jiné správní orgány stanovené zvláštním zákonem. Starosta obce může zřídit komisi k projednávání přestupků jako zvláštní orgán obce.

4.1.2 Věcná příslušnost

Všechny obce projednávají přestupky proti pořádku ve státní správě a územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti majetku a přestupky proti občanskému soužití.

Obce s rozšířenou působností navíc projednávají přestupky proti pořádku ve státní správě ve věcech, které spravují, jakož i ostatní přestupky, které neprojednává žádný jiný správní orgán.

4.1.3 Místní příslušnost

Místní příslušnost k projednání přestupku se řídí místem, kde k přestupku došlo. Zákon umožňuje místně příslušnému správnímu orgánu věc z důvodu usnadnění postoupit jinam, avšak při splnění podmínky, že pachatel se tam zdržuje nebo pracuje.

4.2 Společné řízení

Pokud je k projednání více přestupků, jichž se osoba dopustila, příslušný týž orgán, musejí být všechny přestupky této osoby projednány společně. Dále se ve společném řízení projednávají také přestupky více pachatelů, pokud jejich přestupky spolu souvisejí a jsou projednávány stejným orgánem. Je-li třeba řízení urychlit, může být přestupek některého pachatele ze společného řízení naopak vyloučen.

4.3 Náhrada škody

Jestliže byla přestupkem způsobena škoda, která byla řádně vyčíslena v korunách a doložena a poškozený uplatní nárok na její náhradu, rozhodne správní orgán o povinnosti pachatele škodu nahradit. Na rozdíl od trestního řízení se pro přestupkové řízení škodou rozumí toliko škoda majetková a vyjádřitelná v penězích. Nárok na náhradu škody musí být v řízení o přestupku uplatněn, přičemž projednání náhrady škody není samostatným předmětem řízení o přestupku, jedná se o řízení adhezní. Pokud by projednání nároku na náhradu škody vyžadovalo složité dokazování, jež by přesáhlo potřeby a účel přestupkového řízení a řízení o přestupku by jím mohlo být neúměrně ztěžováno a prodlužováno, odkáže správní orgán poškozeného s jeho nárokem zpravidla na soud. Stejným způsobem správní orgán postupuje také v případě zastavení řízení.

V přestupkovém řízení nelze rozhodnout o části uplatněného nároku.

4.4 Podání vysvětlení

Před zahájením řízení může správní orgán k prověření došlého oznámení využít institut podání vysvětlení. Výzvě k podání vysvětlení je každý povinen vyhovět. Osoba může podání vysvětlení odmítnout jen v případě, že by jím sama sobě nebo osobám blízkým mohla přivodit nebezpečí postihu za přestupek nebo trestný čin nebo by jím porušila státní nebo služební tajemství anebo povinnost mlčenlivosti.

4.5 Zákonné důvody odložení věci

Přestupkový zákon taxativně vymezuje důvody, pro které může správní orgán věc přestupku odložit. Důvody pro odložení je správní orgán povinen zkoumat v době před zahájením řízení. Nejčastěji správní orgány věci odkládají z důvodu, že oznámení o přestupku neodůvodňuje zahájení řízení nebo postoupení věci, že osoba podezřelá

z přestupku v době jeho spáchání nedovršila patnáctý rok svého věku, že správní orgán do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, nezjistil konkrétní osobu pachatele, že návrh na zahájení řízení byl podán po uplynutí zákonem stanovené doby nebo že odpovědnost za přestupek zanikla. Dalšími důvody k odložení pak jsou, že pachatel přestupku požívá výsad a imunit, že pachatel přestupku před zahájením řízení zemřel, že sankce, která může být za přestupek v souladu se zákonem uložena, je bezvýznamná vedle trestu, který byl nebo bude osobě uložen za trestný čin, že se o skutku koná trestní stíhání nebo řízení u jiného správního orgánu, že o skutku již bylo rozhodnuto jiným správním orgánem, orgánem činným v trestním řízení, v blokovém řízení nebo v disciplinárním řízení.

4.6 Postoupení věci

Nasvědčují-li některé okolnosti spáchaného skutku tomu, že by se mohlo jednat o trestný čin, má správní orgán možnost postoupit věc státnímu zástupci nebo orgánu policie. Správní orgán věc postoupí jinému orgánu také v případech, že pachatel přestupku podléhá vojenské kázeňské pravomoci nebo se jedná o příslušníka bezpečnostních sborů, přestupek spáchal poslanec, senátor nebo soudce a dále v případě, že skutek není přestupkem, ale správním deliktem.

4.7 Zahájení řízení

Správní orgán zahajuje řízení o přestupku na základě oznámení věci orgánem policie, orgánem obce, státním orgánem, právnickou nebo fyzickou osobou, na základě poznatku z vlastní činnosti nebo po postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. Přestupky, vyjma návrhových, se projednávají z moci úřední. Pokud správní orgán neshledá důvody k odložení či postoupení věci, bezodkladně zahájí řízení. Dnem zahájení řízení je den doručení oznámení o zahájení řízení účastníku řízení. Správní orgán je povinen zahájit řízení nejpozději do šedesáti dnů ode dne přijetí oznámení o přestupku. Nedodržením této lhůty se správní orgán vystavuje nebezpečí postihu ze strany nadřízeného orgánu pro nečinnost.

Přestupky proti občanskému soužití spáchané urážkou na cti a přestupky dle § 49 odst. 1 písm. b) a c) a dle § 50 přestupkového zákona spáchané mezi osobami blízkými, se projednávají na návrh osoby, která byla přestupkem postižena. Kvalifikovaný návrh musí být u příslušného správního orgánu podán nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy

k přestupku došlo nebo ode dne, kdy byl návrhovatel orgánem činným v trestním řízení vyrozuměn o postoupení věci. Návrh obsahuje náležitosti stanovené zákonem, mezi něž patří údaje o osobě přestupkem postižené, údaje o osobě pachatele přestupku, údaje o tom kdy, kde a jak se přestupek stal.

Osobami blízkými jsou manželé, partneři, sourozenci, osvojitelé a osvojenci, jakož i jiné osoby, pokud újmu, kterou utrpí jedna z nich, druhá právem pocítuje jako újmu vlastní. U posledně jmenovaných osob musí být „blízký“ vztah vzájemný, u ostatních postačuje pouhé zjištění existence rodinného či obdobného poměru.

4.8 Účastníci řízení

V řízení o přestupku jsou účastníky řízení: obviněný, poškozený, je-li projednávána náhrada škody způsobené přestupkem, vlastník věci, která může být či byla zabráná a návrhovatel, jde-li o návrhový přestupek.

Dnem doručení oznámení o zahájení řízení nebo příkazu se občan stává obviněným z přestupku. Obviněný má právo vyjádřit v řízení své stanovisko, nahlížet do spisu o přestupku a činit si výpisy, být přítomen provádění důkazů a vyjadřovat se k nim, navrhopvat a předkládat důkazy na svoji obhajobu, nechat se v řízení zastupovat, podat proti rozhodnutí odvolání. Pouze obviněnému přísluší oprávnění účastníka řízení v plném rozsahu.

Poškozený je ten, komu byla přestupkem způsobena majetková škoda a uplatnil v řízení o přestupku nárok na její náhradu.

Pokud se v řízení o přestupku rozhoduje o zabrání věci, je účastníkem řízení též její vlastník.

V řízení zahájeném na návrh je účastníkem řízení osoba, která návrh podala.

Poškozený, vlastník věci a návrhovatel mají obdobná práva jako obviněný z přestupku, mohou je však uplatňovat jen v rozsahu svého účastenství. Je nepřipustné, aby se například návrhovatel odvolával do výroku o náhradě škody, aby se poškozený odvolával do výroku o vině nebo aby se vlastník věci odvolával do výroku o druhu uložené sankce.

4.9 Ústní jednání

Nařízení ústního jednání je povinným úkonem správního orgánu prvního stupně v případě, že věc nebyla projednána v blokovém nebo příkazním řízení. Odmítne-li se obviněný k ústnímu jednání dostavit nebo se bez omluvy nedostaví, může správní orgán přestupek

projednat v nepřítomnosti obviněného. Ve věci přestupku mladistvého, musí správní orgán o ústním jednání vyrozumět zákonného zástupce mladistvého a orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Řízení o přestupku je s odkazem na ustanovení správního řádu neveřejné. Z ústního jednání správní orgán pořizuje protokol.

4.10 Dokazování a zajištění účelu a průběhu řízení o přestupku

Dokazováním musí být zjištěn takový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K tomu lze užít všech důkazních prostředků, které nebyly získány či provedeny v rozporu se zákonem. Takovými důkazními prostředky jsou listiny, důkaz ohledáním věci, důkaz svědeckou výpovědí a důkaz znaleckým posudkem. Provedení důkazu mohou navrhnout i účastníci řízení, správní orgán však není jejich návrhy vázán. Pokud některé navržené důkazy správní orgán neprovede či nepřipustí, například z důvodu, že se jedná o důkazy nadbytečné, neúčelné a nepřiměřeně ekonomicky náročné, musí svůj postup následně řádně odůvodnit v rozhodnutí. Důkazy se zpravidla provádějí v rámci nařízeného ústního jednání.

Nelze-li řádného průběhu a účelu přestupkového řízení dosáhnout jinak, využije správní orgán zajišťovací prostředky, kterými jsou předvolání, předvedení, pořádková pokuta a vykázaní z místa konání úkonu.

4.10.1 Důkazní prostředky

Důkaz listinou se provede tak, že se listina v přítomnosti účastníků řízení přečte nebo se sdělí její obsah.

K důkazu ohledáním věci přistoupí správní orgán až v případě, že skutečný stav věci nelze zjistit jinak. Vlastník nebo uživatel věci má povinnost její ohledání strpět.

Nejčastějším důkazním prostředkem v přestupkovém řízení je důkaz svědeckou výpovědí. Osoba, která není účastníkem řízení, má povinnost svědčit. Její výpověď musí být pravdivá a úplná.

Finančně nejnáročnějším, a tudíž méně využívaným důkazním prostředkem, je znalecký posudek. Znalce, jehož odborné posouzení věci je pro řízení nezbytné, ustanoví správní orgán.

O provedení všech důkazů se učiní záznam do protokolu z ústního jednání.

4.10.2 Zajišťovací prostředky

Fyzickou osobu, jejíž účast je při provedení úkonu v řízení nezbytná, správní orgán písemně předvolá. Předvolání se musí osobě doručit do vlastních rukou a s dostatečným předstihem. Za dostatečnou je považována lhůta nejméně pět dnů. V předvolání správní orgán uvede kdo se má kdy, kam, z jakého důvodu a za jakým účelem dostavit a také poučení o právních následcích bezdůvodného nedostavení se.

V případě, že osoba byla řádně předvolána a bez omluvy či závažného důvodu výzvě správního orgánu nevyhověla, nařídí správní orgán její předvedení. Předvedení osoby realizuje Policie ČR nebo obecní policie. Předvést lze jak účastníka řízení, tak svědka.

V konkrétních a jasně vymezených případech, kdy je nedostavením se osoby, jejím opakovaným rušením pořádku nebo neuposlechnutím pokynu správního orgánu ztížen průběh a účel řízení, uloží správní orgán osobě pořádkovou pokutu. Důvodem k uložení pořádkové pokuty může být také způsob, jakým osoba vůči správnímu orgánu vystupuje. Užije-li osoba při jednání se správním orgánem například vulgární, hrubé či neslušné výrazy, naplní tím skutkovou podstatu uvedeného pořádkového deliktu. V řízení o pořádkové pokutě se postupuje výhradně dle správního řádu. Pořádkovou pokutu lze až do doby, než je dosaženo vůle správního orgánu, uložit opakovaně.

Ten, kdo svým chováním i přes upozornění ruší průběh ústního jednání nebo ohledání věci, může být z místa úkonu vykázán.

4.11 Zákonné důvody zastavení řízení

Po vyhodnocení všech provedených důkazů správní orgán rozhodne o vině či nevině pachatele přestupku. Pokud správní orgán zjistí, že skutek, který byl předmětem řízení, se nestal nebo není přestupkem, že skutek nespáchal obviněný z přestupku, že skutek, o němž se vedlo řízení, nebyl obviněnému prokázán nebo že odpovědnost za přestupek před vydáním rozhodnutí zanikla, řízení zastaví. Dalšími důvody k zastavení řízení jsou, že obviněný požívá výsad imunity podle mezinárodního práva, že obviněný v době spáchání přestupku nedovršil patnáctý rok svého věku nebo trpěl duševní poruchou, že o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto jiným správním orgánem, v blokovém nebo disciplinárním řízení, že obviněný nebo navrhovatel v průběhu řízení zemřel, že navrhovatel vzal zpět svůj návrh nebo se bez omluvy nedostavil k ústnímu jednání, že v řízení o přestupku urážky na cti byl uzavřen smír, že věc byla po zahájení řízení postoupena jinému orgánu

nebo že sankce, která může být za přešupek v souladu se zákonem uložena, je bezvýznamná vedle trestu, který byl nebo bude osobě uložěn za trestný čin.

5. Vydání rozhodnutí

Rozhodnutí o přestupku musí být vydáno bezodkladně, nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy bylo řízení zahájeno. K této lhůtě lze připočítat dalších 30 dnů, jestliže bylo nařízeno ústní jednání nebo předvedení osoby anebo jde o komplikovaný případ.

5.1 Náležitosti rozhodnutí

Náležitosti rozhodnutí jsou stanoveny paragrafem 68 správního řádu a jsou jimi výroková část, odůvodnění a poučení účastníků. Rozhodnutí, jež některou ze základních částí postrádá, je rozhodnutím nezákonným. Mezi další povinné náležitosti patří název správního orgánu, datum a číslo jednací, údaje umožňující identifikaci všech účastníků řízení, otisk úředního razítka, označení oprávněné úřední osoby a její podpis.

5.1.1 Výroková část

Výrok rozhodnutí o přestupku musí obsahovat místo, čas a popis spáchaného skutku, vyslovení viny, druh a výměru sankce nebo důvody k upuštění od uložení sankce, údaj o době uložení zákazu činnosti, údaje o uložení ochranném opatření, o nároku na náhradu škody, o náhradě nákladů řízení a lhůtu ke splnění uložených povinností. V rozhodnutí o zastavení řízení o přestupku se uvede důvod zastavení řízení.

5.1.2 Odůvodnění

V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno, jaké důvody vedly k výroku o vině či zastavení řízení o přestupku, výčet podkladů a důkazů, na jejichž základě správní orgán rozhodl, dále úvahy, kterými se správní orgán při hodnocení podkladů a důkazů řídil a také informace o vypořádání se s návrhy, námitkami a vyjádřeními účastníků řízení.

5.1.3 Poučení

V poučení se uvedou informace o možnosti či nemožnosti podání odvolání, o lhůtě a způsobu odvolání, o správním orgánu, u něhož se odvolání podává a o správním orgánu, který o odvolání rozhoduje. Poučení musí být řádné a úplné.

5.2 Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí

Rozhodnutí je v právní moci, jestliže bylo v souladu se zákonem všem účastníkům řízení doručeno a jestliže proti němu nelze podat odvolání. Pravomocné rozhodnutí je pro

účastníky závazné. S odkazem na přestupkový zákon nesmí být rozhodnutí o přestupku doručováno veřejnou vyhláškou.

Rozhodnutí, kterým je uloženo splnění nějaké povinnosti, například povinnost uhradit uloženou sankci nebo náklady řízení, je vykonatelné, pokud je v právní moci a uložená povinnost nebyla ve stanovené lhůtě splněna.

6. Odvolání

Obviněný z přestupku se může odvolat proti rozhodnutí v plném rozsahu. To znamená, že obviněný má právo odvolat se jak proti výroku o vině či zastavení řízení, tak proti druhu a výši uložené sankce, proti povinnosti uhradit náklady řízení, proti výroku o škodě a o propadnutí či zabrání věci. V případě, že obviněným z přestupku je osoba mladistvá, může se ve stejném rozsahu jako ona odvolat též její zákonný zástupce a orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí. Poškozený se může odvolat pouze do výroku o náhradě škody. Vlastník zabrané věci se může odvolat do výroku, kterým se vyslovuje zabrání věci. Navrhovatel se může odvolat proti části rozhodnutí, která se týká vyslovení viny obviněného, dále proti povinnosti uhradit náklady řízení a proti výrokům o zastavení řízení, u nichž je odvolání přípustné. Včas podané odvolání má odkladný účinek, který nelze vyloučit. V odvolacím řízení nemůže být uložená sankce změněna v neprospěch obviněného.

Odvolání nemůže podat ten, kdo se tohoto práva po oznámení rozhodnutí písemně nebo ústně vzdal. Zpět vzaté odvolání nelze podat znovu. Odvolat se lze proti výrokové části, proti odůvodnění není odvolání přípustné. V odvolání musí být uvedeno kdo, proti čemu a z jakého důvodu se odvolává. Odvolací lhůta proti rozhodnutí o přestupku činí 15 dnů ode dne jeho doručení.

O odvolání rozhoduje nadřízený orgán správního orgánu, který ve věci rozhodl v prvním stupni. Odvolací správní orgán může odvolání účastníka řízení zamítnout a rozhodnutí orgánu prvního stupně potvrdit nebo napadené rozhodnutí či jeho část zrušit a současně řízení zastavit anebo napadené rozhodnutí či jeho část zrušit a věc vrátit k novému projednání.

7. Sankce a náklady řízení

Za přestupek lze uložit sankci napomenutí, pokutu, zákaz činnosti a propadnutí věci. Některé sankce lze uložit spolu, jiné pouze samostatně. Například napomenutí nelze uložit současně s pokutou. Jestliže je z průběhu řízení o přestupku zřejmé, že k nápravě pachatele bude postačovat pouhé projednání přestupku, lze od uložení sankce upustit. V praxi je správní orgán při určení druhu a výměry sankce povinen přihlídnout k závažnosti spáchaného přestupku, k okolnostem, za kterých byl spáchán, ke způsobu spáchání a jeho následku, k míře zavinění a motivu pachatele, jakož i k osobě pachatele, zejména ke skutečnosti, zda se v minulosti již protiprávního jednání dopustil, zda a jak byl pro stejný skutek eventuálně postižen kázeňsky nebo v disciplinárním řízení a dále k přístupu a postoji pachatele v průběhu celého řízení.

Jestliže se pachatel dopustil více přestupků, je správní orgán příslušný k jejich projednání povinen projednat všechny přestupky ve společném řízení. V něm se poté uloží jedna sankce, a to podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji postižitelný.

Pachateli přestupku, který byl uznán vinným, se dále uloží povinnost nahradit náklady řízení. Náklady řízení v některých případech hradí též navrhovatel.

7.1 Napomenutí

Napomenutí správní orgán ukládá za méně závažná jednání jako prostředek morálního a výchovného působení.

7.2 Pokuta

Obecně lze za přestupek uložit pokutu do 1000 Kč, vyšší pokutu lze uložit pouze, pokud tak stanoví zvláštní část přestupkového či jiného zákona.

Horní hranice pokut za přestupky proti veřejnému pořádku se pohybuje v rozmezí od 5000 Kč do 50 000 Kč. Horní hranice pokut za přestupky proti občanskému soužití se pohybuje v rozmezí od 5000 Kč do 20 000 Kč. Za přestupky proti majetku lze uložit pokutu do 15 000 Kč.

7.3 Zákaz činnosti

Účelem sankce zákazu činnosti je zabránit pachateli přestupku v opakování protiprávního jednání. Sankci zákaz činnosti je možno uložit výhradně za přestupky, o nichž to stanoví

zvláštní část přestupkového či jiného zákona. Zvláštní část zákona současně vymezuje dobu, na níž lze zákaz činnosti uložit. Obecně lze zákaz činnosti uložit nejdéle na dva roky. Po uplynutí poloviny doby zákazu činnosti může být na žádost osoby od výkonu zbytku sankce upuštěno. Pachatel přestupku však musí způsobem svého života prokázat, že výkon zbytku zákazu činnosti již není potřebný. O žádosti rozhoduje orgán, který přestupek projednal v prvním stupni.

7.4 Propadnutí věci

Propadnutí věci může být vysloveno pouze u věci, která v době vydání rozhodnutí zcela náleží pachateli. Tato sankce má pachateli znemožnit užití věci k páčání dalších přestupků. Dalším cílem sankce je odejmout pachateli věc, kterou přestupkem získal. Není žádoucí ponechat pachateli prospěch získaný protiprávním jednáním. Po nabytí právní moci rozhodnutí o propadnutí náleží věc státu.

7.5 Ochranná opatření

Spolu se sankcí lze za vybrané druhy přestupků jejich pachateli uložit ochranná opatření, kterými jsou omezující opatření a zabránění věci.

Účelem omezujícího opatření je zakázat osobě vstup na některá veřejně přístupná místa. Tím se pachateli znemožní pokračování v páčání dalších přestupků. Pokud se například osoba každou neděli na městském stadionu v době konání fotbalového utkání dopouští přestupků proti veřejnému pořádku, využije správní orgán možnosti uložit v rozhodnutí omezující opatření spočívající v zákazu stadion v době utkání navštěvovat. Omezující opatření lze uložit nejdéle na jeden rok.

Správní orgán věc zabere, jestliže to je ve veřejném zájmu a nebylo vysloveno její propadnutí. Za zabranou tudíž může být prohlášena i věc, která pachateli nenáleží. Po nabytí právní moci rozhodnutí o zabránění věci se vlastníkem věci stává stát.

7.6 Náklady řízení

Náklady řízení uloží správní orgán, pokud se o přestupku koná ústní jednání. Proto nemohou být uloženy v blokovém ani v příkazním řízení. Od uložení náhrady nákladů řízení lze zcela nebo zčásti upustit. Správní orgán však toto své rozhodnutí musí podložit zvláštními důvody, které v této souvislosti shledal a zohlednil.

Paušální částka, kterou občan hradí náklady řízení o přestupku, je 1 000 Kč. Pokud bylo

v řízení nezbytné provedení znaleckého posudku či více znaleckých posudků, může být částka zvýšena až do částky 6 000 Kč.

7.7 Blokové řízení

Nejjednodušším, nejrychlejším a často také nejlevnějším způsobem vyřešení věci je projednání přestupku v blokovém řízení. V blokovém řízení musejí být splněny následující podmínky. Přestupek byl spolehlivě zjištěn, jednání pachatele dosahuje vyššího stupně společenské nebezpečnosti než té, která je třeba pro vyřízení věci napomenutím, obviněný s přestupkem souhlasí, obviněný je ochoten uloženou pokutu zaplatit a zaplatí ji a dojde k faktickému převzetí pokutových bloků. Z uvedeného je zřejmé, že v blokovém řízení hraje důležitou roli aktivní účast a ochota přestupce. Blokově nelze projednat například návrhové přestupky.

Výše pokut, které lze v blokovém řízení uložit, jsou stanoveny přestupkovým nebo jiným zvláštním zákonem.

7.8 Příkazní řízení

Dalším druhem zkráceného řízení je řízení příkazní. K tomu může správní orgán přistoupit, pokud byl přestupek spolehlivě zjištěn, je evidentní, že jej spáchal obviněný z přestupku a věc nebyla vyřízena blokově. Vydání příkazu je prvním úkonem správního orgánu ve věci. Příkazem lze uložit pouze sankci napomenutí nebo pokutu. Příkaz se oznamuje písemně a musí mít formální náležitosti rozhodnutí. Den doručení příkazu obviněnému je dnem zahájení řízení o přestupku. Obviněný může proti příkazu ve lhůtě 15 dnů podat odpor. Učiní-li tak, je podáním odporu příkaz zrušen a řízení pokračuje nařízením ústního jednání. Nepodá-li obviněný odpor, nabývá příkaz právní moci a řízení o přestupku je ukončeno.

8. Vymáhání pokut a nákladů řízení

Vymáhání pokut a nákladů řízení se řídí ustanoveními správního a daňového řádu. Vykonatelné rozhodnutí je exekučním titulem, na jehož základě lze pohledávky z nezaplacených pokut a nákladů řízení po dlužníkovi vymáhat.

Zákonem č. 501/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím správního řádu, účinným ode dne 1.1.2006, byl v přestupkovém zákoně zrušen § 88. Ustanovení tohoto paragrafu stanovovalo, že rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení lze vykonat do pěti let po uplynutí lhůty určené pro jejich zaplacení. Jeho zrušení tedy způsobilo, že ode dne 1.1.2006 se na lhůtu pro vymáhání nezaplacených pokut a nákladů řízení vztahovala ustanovení zákona o správě daní a poplatků, v současné době daňového řádu. Nyní lze tudíž pohledávky z pokut a nákladů řízení vymáhat v souladu s daňovým řádem až 20 let ode dne jejich vzniku.

9. Přestupky v Rumburku – praktická část práce

Město Rumburk se do podvědomí občanů celé České republiky nepochybně dostalo v létě roku 2011, kdy ve městě došlo k rasově motivovanému útoku romských občanů na jiné obyvatele Rumburku. O událost a následující dění ve městě se začala zajímat všechna média v naší zemi. V Rumburku a nedalekém Varnsdorfu proběhlo několik demonstrací a protestních pochodů. Uskutečnilo se také ne málo schůzek představitelů vedení měst a obcí celého Šluknovského výběžku s některými politiky našeho státu. Do Rumburku přijel ministr vnitra Jan Kubice, policejní prezident Petr Lessy, ředitel Krajského ředitelství Policie ČR Ústeckého kraje Jiří Vorálek, místopředsedkyně vlády Karolina Peake, vládní zmocněnkyně pro lidská práva Monika Šimůnková, ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek, hejtmanka Ústeckého kraje Jana Vaňhová a nakonec i premiér Petr Nečas. Při jednáních na povrch vyplynula spousta problémů, které obyvatele výběžku trápí a všechny kompetentní orgány a organizace začaly horečnatě přemýšlet, jak v Rumburku i celém regionu zlepšit zejména bezpečnostní situaci. Konečně bylo nahlas řečeno také to, že mnohokrát opakované méně společensky nebezpečné protiprávní jednání je velice závažným a naopak velmi společensky nebezpečným jevem, který nejen na Šluknovsku přerůstá hranici únosnosti. Policie ve výběžku byla posílena o 60 mužů zákona ze speciálních jednotek a ministr vnitra přislíbil, že v Ústeckém kraji následně vznikne speciální pořádková jednotka, která bude mít až 200 příslušníků. Z iniciativy starostů měst a obcí vzniklo takzvané Desatero Šluknovského výběžku, v němž starostové jménem svých občanů žádají vládu, parlament, policii a další státní instituce o zachování stávajícího počtu policistů, provedení změny rozpočtového určení daní, schválení novely loterijního zákona, vydání prováděcí vyhlášky k zákonu o odpadech, důrazné řešení drogové kriminality, zlepšení vymahatelnosti práva, nastavení hygienických norem, které občanům zajistí důstojné bydlení, motivační a spravedlivé rozdělování sociálních dávek, rychlé a efektivní řešení nezaměstnanosti a zavedení centrálního registru přestupků. Například vznik centrálního registru přestupků při tom byl v minulosti několikrát plánován, avšak z důvodu nedostatku financí nebyl dosud realizován. Ve světle pohnutých událostí, k nimž v Rumburku a dalších městech Šluknovského výběžku došlo, se problematikou nutnosti vzniku centrálního registru přestupků začal zabývat ministr spravedlnosti, a to především v rovině možného zpřísnění postihů za některé přestupky, které by při recidivě mohly být trestným činem. Nicméně nedále přetrvává přesvědčení, že smyslem přestupkového řízení

je prevence a náprava, nikoliv vyšší pokuty nebo výkon trestu odnětí svobody. Otázkou však zůstává, nakolik bude hrozba vyšší pokutou či omezením na svobodě pro recidivující pachatele přestupků motivující. Vymoci vyšší finanční postihy z pachatelů přestupků, když jsou v mnoha případech těmito osobami právě osoby bez zaměstnání, bez prostředků a pobírající různé sociální dávky, je téměř nemožné. Ale dokud zejména tyto osoby nedoženeme k zodpovědnosti za jejich chování, pak nevyřešíme nic a pouze se prohloubí propast mezi vyloučenými skupinami občanů či sociálně slabými spoluobčany a občany pracujícími a slušnými. Analýza přestupků spáchaných ve městě Rumburk v letech 2005 – 2011 napoví, na jaké osoby je třeba zaměřit pozornost a jakých přestupků se tyto osoby dopouštějí nejčastěji.

Město Rumburk v současné době nemá zřízení komisi k projednávání přestupků, přestupky projednává odbor městského úřadu. V minulosti, když zde komise zřízena byla, zastával funkci předsedy komise zaměstnanec města. Dalšími členy byly osoby zaměstnané na částečný úvazek. Aby byla komise usnášení schopná, musí mít nejméně tři členy. Pokud je komise zřízena, pak musejí být všechny úkony, jak před zahájením řízení, tak v probíhajícím řízení, činěny pouze v přítomnosti alespoň tří jejích členů. To však v praxi může znamenat vyšší nepružnost a zdlouhavost procesu projednávání přestupků. Bez účasti potřebného počtu členů komise nelze provést například úkon podání vysvětlení, k němuž se osoba dostaví v jiný termín než v ten, na který byla předvolána ani vyřešit přestupek blokovou pokutou. Také přesouvání plánovaných jednání z důvodu náhlé absence některého z členů komise nebo účastníka řízení bývá dosti problematické. V případě, že členové komise navíc nejsou stále k dispozici a svolávají se výhradně jen na plánovaná jednání, způsobují tyto situace zbytečné časové prodlevy a vyšší náklady na straně správního orgánu i osob, jejichž účast v řízení je nezbytná. Za těchto okolností bylo v Rumburku jako nejvhodnější řešení vyhodnoceno komisi zrušit. Toto opatření se následně v praxi osvědčilo.

Dle odborného odhadu má Rumburk cca 50 recidivujících pachatelů, kteří se v posledních 5 letech dopustili dvou a více přestupků. Mezi opakující se přestupky patří přestupky proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) a dle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona.

9.1 Přestupky celkem spáchané v Rumburku v letech 2005 – 2011

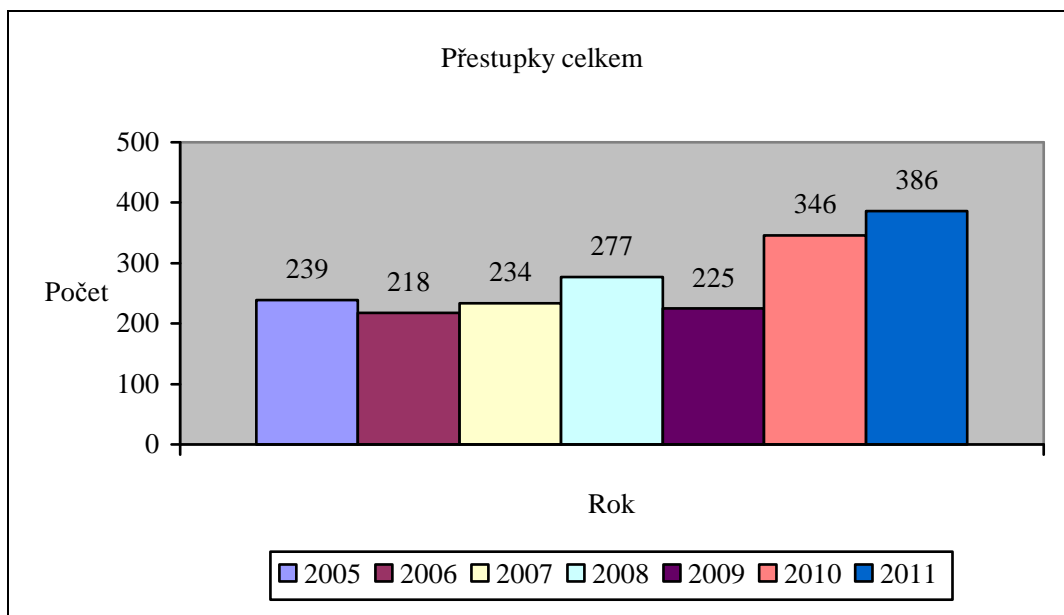
Tabulka č. 1 Přestupky celkem

Přestupky celkem	
Rok	Počet přestupků
2005	239
2006	218
2007	234
2008	277
2009	225
2010	346
2011	386

Zdroj: vlastní

V tabulce č. 1 jsou zaznamenány počty spáchaných přestupků v jednotlivých letech sledovaného období. Pro lepší přehlednost jsou data zanesena také do grafu.

Graf č. 1 Přestupky celkem

Zdroj: vlastní

Vyhodnocením dat v grafu č. 1 bylo zjištěno, že od roku 2006 má počet přestupků spáchaných v Rumburku stoupající tendenci. Výjimkou byl pouze rok 2009, přičemž nárůst v roce 2010 byl poté více než padesátiprocentní. Příčiny tohoto markantního nárůstu nelze přesně určit, neboť údaje tohoto typu se nenevidují. Lze však dovodit zřejmou souvislost s důsledky celosvětové krize. Nemalý vliv měla zcela jistě také úsporná opatření, k jimž následně přistoupila také vláda ČR a která mohla pro některé skupiny obyvatel znamenat snížení jejich životní úrovně. Zabezpečení základních životních potřeb rodin se stalo čím dál obtížnějším.

9.2 Přestupky v Rumburku v letech 2005 – 2011 dle jednotlivých druhů

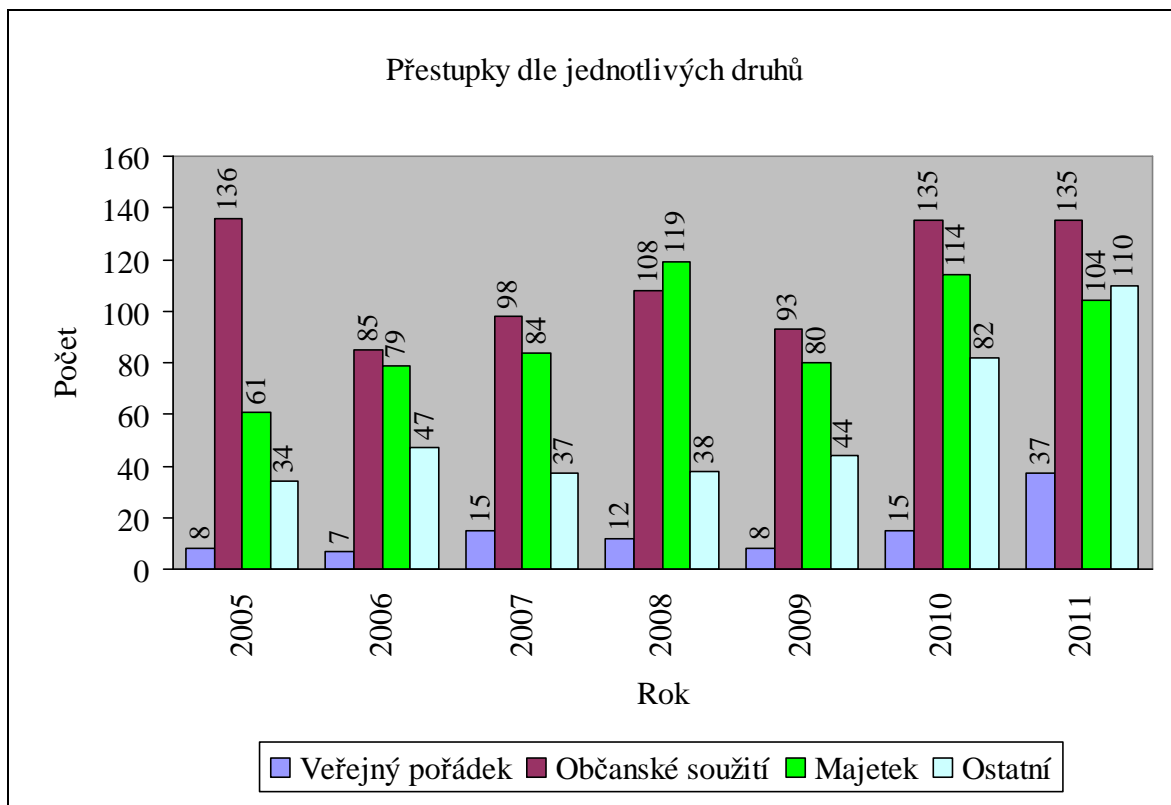
Tabulka č. 2 Přestupky dle jednotlivých druhů

Přestupky dle jednotlivých druhů				
Rok	Přestupky proti veřejnému pořádku	Přestupky proti občanskému soužití	Přestupky proti majetku	Ostatní přestupky
2005	8	136	61	34
2006	7	85	79	47
2007	15	98	84	37
2008	12	108	119	38
2009	8	93	80	44
2010	15	135	114	82
2011	37	135	104	110

Zdroj: vlastní

V tabulce č. 2 jsou přestupky v jednotlivých letech rozděleny podle druhu na přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití, proti majetku a ostatní. Ve skupině ostatních přestupků jsou započteny například přestupky na úseku školství a výchovy mládeže, přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, přestupky proti pořádku ve státní správě a územní samosprávě, přestupky na úseku energetiky, teplárenství a plynárenství a další.

Graf č. 2 Přestupky dle jednotlivých druhů

Zdroj: vlastní

Analýzou dat zachycených v grafu č. 2 byly zjištěny následující skutečnosti.

Počet odhalených přestupků proti veřejnému pořádku vzrostl v roce 2011 oproti roku 2005 téměř 5x. Zcela jistě má na tomto stavu podíl také instalace foto pastí, k níž město Rumburk v roce 2011 přistoupilo. Hlavním cílem tohoto opatření bylo obnovení pořádku v ulicích města a okolí odpadkových košů a kontejnerů na tříděný odpad. Občané produkují čím dál více odpadů a rumburští občané začali v okolí popelnic a kontejnerů odkládat i velkoobjemový odpad.

Největší podíl v celkových počtech přestupků mají v šesti ze sedmi sledovaných let přestupky proti občanskému soužití. Tato skutečnost vypovídá o rostoucí netoleranci a neschopnosti poklidné komunikace a soužití mezi lidmi. Vypadá to, že ač je člověk jako jediný tvor vybaven schopností myslet a mluvit, neumí tyto své přednosti využívat účelně a ve svém zájmu. V některých případech nejsou lidé nejen schopni, ale ani ochotni dohodnout se na nejbanálnějších věcech a nalézt společné řešení. Takže správní orgány při řešení těchto přestupků suplují také roli pedagoga, který musí účastníkům vysvětlit prostá pravidla slušnosti.

Nápad přestupků proti majetku byl nejvyšší v roce 2008. V tomto roce bylo spácháno dokonce více přestupků proti majetku než v letech 2010 a 2011, v nichž však celkově bylo spácháno o 69 a o 109 přestupků více. Tento stav odpovídá předchozím úvahám o dopadech celosvětové krize, kdy některé skupiny lidí začaly vzniklou situaci řešit zejména drobnými krádežemi. Předmětem drobných krádeží jsou hlavně potraviny, drogistické zboží, alkohol, železo a barevné kovy.

Velký nárůst počtu odhalených přestupků ostatních druhů v posledním sledovaném roce zcela jistě souvisí s nasazením zvýšeného počtu příslušníků Policie ČR v ulicích města.

Tabulka č. 3 Přestupky dle četností jednotlivých druhů

Přestupky dle četností jednotlivých druhů (v %)				
Rok	Přestupky proti veřejnému pořádku	Přestupky proti občanskému soužití	Přestupky proti majetku	Ostatní přestupky
2005	3,4	56,9	25,5	14,2
2006	3,2	39	36,2	21,6
2007	6,4	41,9	35,9	15,8
2008	4,3	39	43	13,7
2009	3,6	41,3	35,6	19,5
2010	4,3	39	32,9	23,8
2011	9,6	35	26,9	28,5

Zdroj: vlastní

V tabulce č. 3 jsou počty přestupků dle druhů vyjádřeny v procentech. Z takto uspořádaných údajů pak jednoznačně vyplývá, že v roce 2005 více než polovinu celkového počtu přestupků tvořily přestupky proti občanskému soužití. Ve všech ostatních letech byl podíl těchto přestupků vzhledem k celkovým počtům vždy více než třetinový. Naopak přestupky proti majetku jen v letech 2005 a 2011 nedosáhly ani třetiny z celkového počtu. Jedině v roce 2008 bylo procento přestupků proti občanskému soužití nižší než procento přestupků proti majetku. Ve všech ostatních sledovaných letech tomu bylo naopak.

9.3 Přestupky dle pohlaví pachatele v Rumburku v letech 2005 – 2011

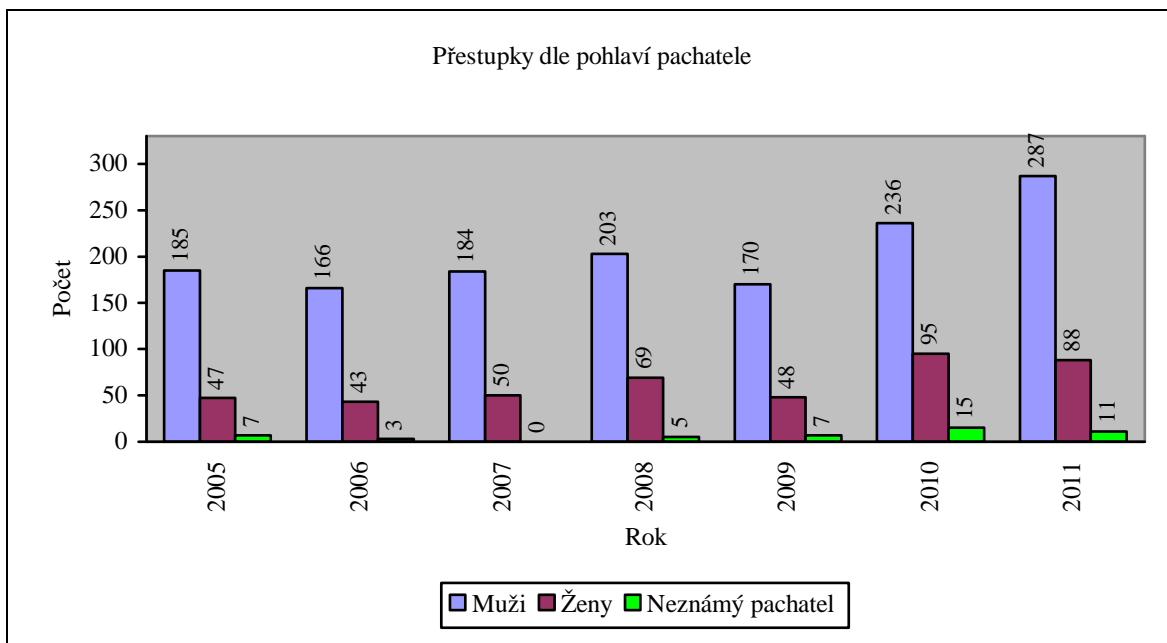
Tabulka č. 4 Přestupky dle pohlaví pachatele

Přestupky dle pohlaví pachatele			
Rok	Muži	Ženy	Neznámý pachatel
2005	185	47	7
2006	166	43	3
2007	184	50	0
2008	203	69	5
2009	170	48	7
2010	236	95	15
2011	287	88	11

Zdroj: vlastní

V tabulce č. 4 jsou zachyceny počty přestupků v letech 2005 – 2011 podle pohlaví pachatelů. Přestupky spáchané neznámými pachateli jsou uvedeny zvlášť.

Graf č. 4 Přestupky dle pohlaví pachatele

Zdroj: vlastní

Data v grafu č. 4 jasně vypovídají o tom, že muži ve všech sledovaných letech páchali přestupky 2-3x častěji než ženy. V letech 2010 a 2011 bylo za sledované období odhaleno nejvíce přestupků spáchaných neznámým pachatelem. Počty těchto přestupků jsou ale v porovnání s celkovými počty ve všech letech zanedbatelné.

9.4 Přestupky dle věku pachatele v Rumburku v letech 2005 – 2011

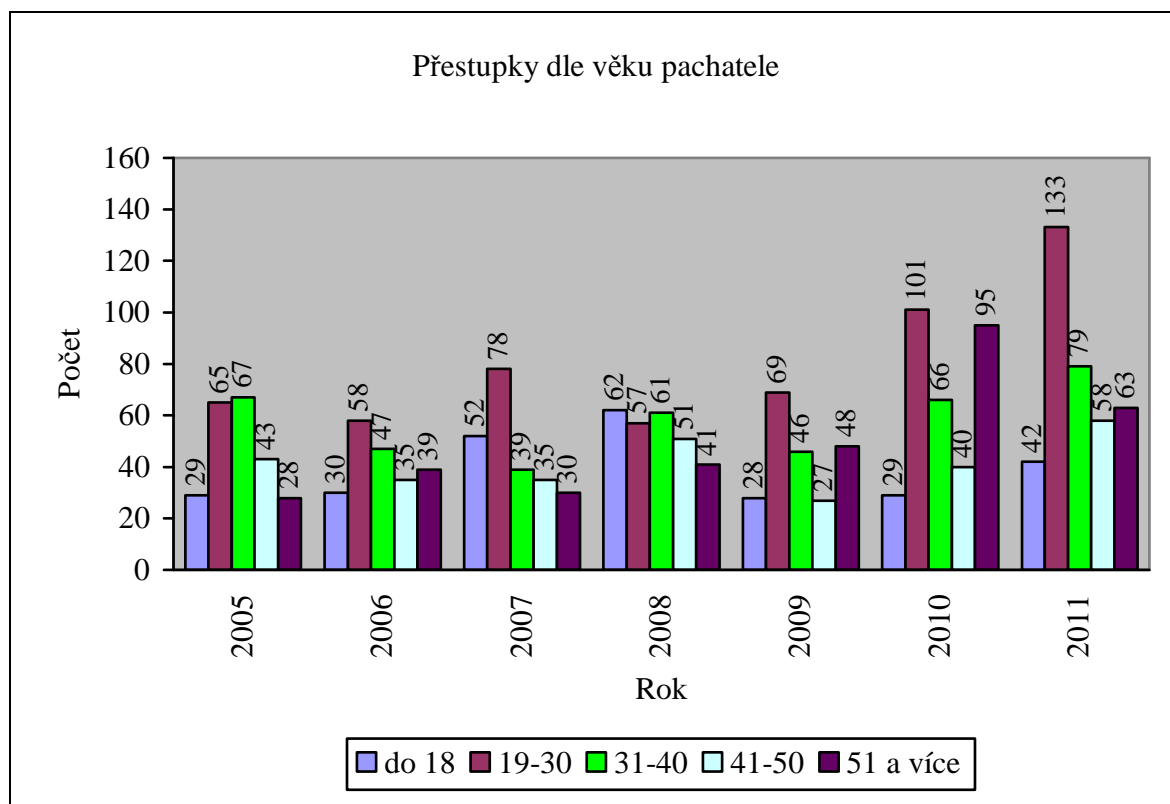
Tabulka č. 5 Přestupky dle věku pachatele

Přestupky dle věku pachatele					
Rok	Kategorie do 18 let	Kategorie 19-30 let	Kategorie 31-40 let	Kategorie 41-50 let	Kategorie 51 let a více
2005	29	65	67	43	28
2006	30	58	47	35	39
2007	52	78	39	35	30
2008	62	57	61	51	41
2009	28	69	46	27	48
2010	29	101	66	40	95
2011	42	133	79	58	63

Zdroj: vlastní

V tabulce č. 5 jsou počty přestupků rozděleny do pěti kategorií dle věku jejich pachatelů. Byly stanoveny kategorie do 18 let, kategorie 19 – 30 let, kategorie 31 – 40 let, kategorie 41 – 50 let a kategorie 51 a více let.

Graf č. 5 Přestupky dle věku pachatele

Zdroj: vlastní

Rozborem dat zaznamenaných v grafu č. 5 bylo zjištěno, že v roce 2005 byly co do počtu spáchaných přestupků vyrovnané kategorie nejmladších a nejstarších pachatelů. Nejvíce přestupků v tomto roce spáchali pachatelé v kategorii 31 – 40 let těsně následování pachateli ve věku 19 – 30 let.

V roce 2006 byl srovnatelný počet pachatelů zjištěn u nejmladší a dvou nejstarších kategorií. Nejvíce pachatelů v tomto roce spadá do kategorie 19 – 30 let.

V roce 2007 viditelně vzrostl počet pachatelů ve dvou nejmladších věkových kategoriích. Dvě nejstarší kategorie zůstaly na úrovni srovnatelné s rokem předcházejícím. V kategorii 31 – 40 let byl oproti oběma předchozím rokům zaznamenán pokles počtu pachatelů.

V roce 2008 zjišťujeme nejrovnoměrnější rozdělení počtu spáchaných přestupků dle věkových kategorií pachatelů. Mezi jednotlivými kategoriemi jsou nejmenší rozdíly za celé sledované období sedmi let.

V roce 2009 klesla kategorie do 18 let na úroveň roku 2005. Propad téměř o polovinu ve srovnání s rokem 2008 byl pak zjištěn také u kategorie 41 – 50 let. Největšího podílu z celkového počtu přestupků se opět dopustili pachatelé v kategorii 19 – 30 let.

V roce 2010 pokračuje trend rozložení do stejných kategorií jako v roce předcházejícím, pouze s výjimkou v kategorii nejstarších pachatelů, kteří stejně jako v roce 2009 spáchali druhý nejvyšší počet přestupků. Navíc se počet nejstarších pachatelů proti předešlému roku téměř zdvojnásobil.

V roce 2011 opět prudce vzrostl počet pachatelů v kategorii 19 – 30 let a tato kategorie se popáté v průběhu sedmi let stala nejčetněji zastoupenou. Další kategorie, vyjma nejstarší, zaznamenaly ve srovnání s předchozím rokem také nárůst, jež souvisí především se zvýšením celkového počtu spáchaných přestupků v tomto roce.

Z provedené analýzy jednoznačně vyplývá, že nejrizikovější kategorií osob páchajících přestupky jsou v Rumburku osoby ve věku 19 – 30 let. Druhou nejrizikovější kategorií je kategorie 31 – 40 let, která se v počtu pachatelů ve všech letech sledovaného období držela mezi třemi nejpočetnějšími. V letech 2009 – 2011 je překvapivě významně zastoupena též kategorie nejstarších pachatelů, kteří se v období těchto let 2x umístily na druhé a 1x na třetí nejméně příznivé pozici. Jako nejméně riziková kategorie byla zjištěna kategorie 41 – 50 let. Ta se v celém sledovaném období nikdy nedostala na první ani druhou nejhorší pozici a pouze jednou se dostala na pozici třetí nejhorší.

9.5 Příjmy z pokut uložených za přestupky spáchané v Rumburku v letech 2005 – 2011

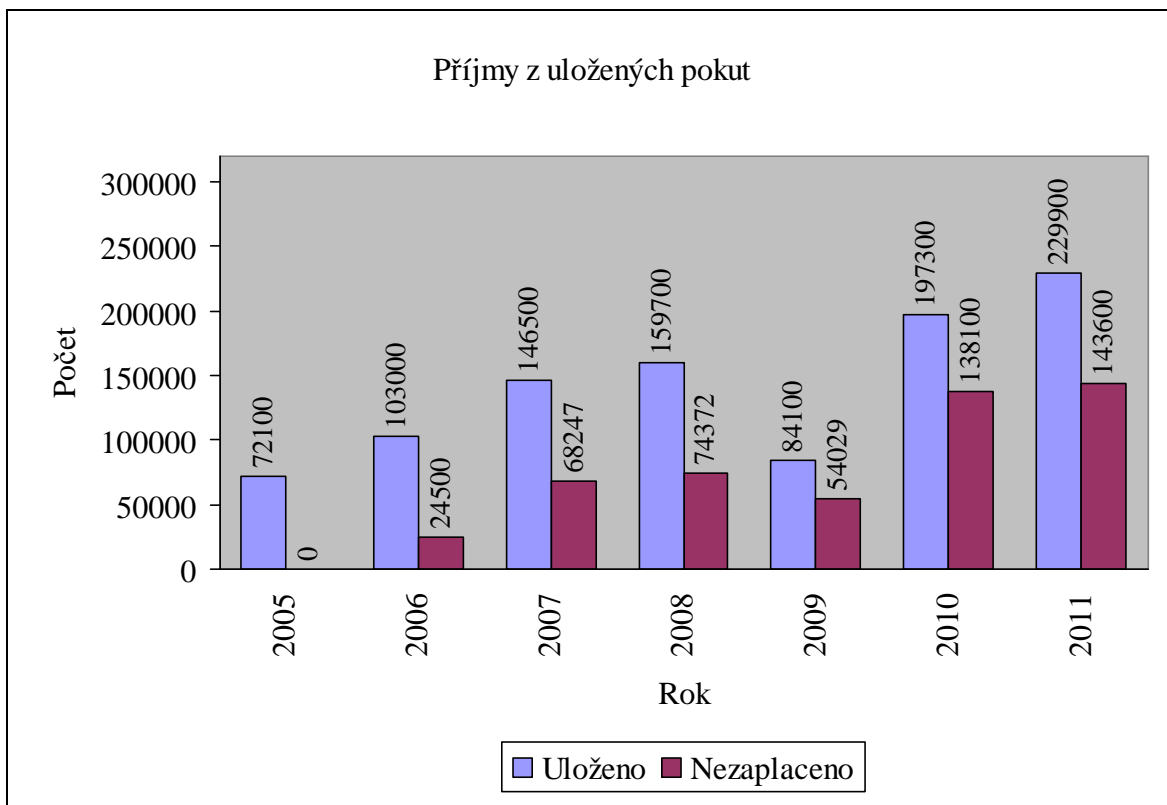
Tabulka č. 6 Příjmy z uložených pokut

Příjmy z uložených pokut		
Rok	Na pokutách uloženo v tis. Kč	Dosud nezaplaceno v tis. Kč
2005	72100	0
2006	103000	24500
2007	146500	68247
2008	159700	74372
2009	84100	54029
2010	197300	138100
2011	229900	143600

Zdroj: vlastní

V tabulce č. 6 jsou zaznamenány celkové sumy uložených pokut v korunách a částky, které pachatelé přestupků dosud neuhradili. Nula v roce 2005 neznámá, že všechny pokuty byly řádně zaplacené. Tento jev byl způsoben již zmíněnou změnou legislativy, která způsobila, že pokuty za přestupky uložené do konce roku 2005 bylo možno vymáhat pouze do konce roku 2010. Uložené pokuty, které nebyly do konce roku 2010 zaplacené, se poté staly nevymahatelnými.

Graf č. 6 Příjmy z uložených pokut

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 6 vyplývá, že čím delší doba uplynula od uložení pokuty, tím větší procento pohledávek bylo již vymoženo. Alarmující je fakt, že v posledních třech sledovaných letech neuhradili přestupci více než 60 procent jim uložených pokut.

9.6 Příjmy z nákladů řízení uložených za přestupky spáchané v Rumburku v letech 2005 – 2011

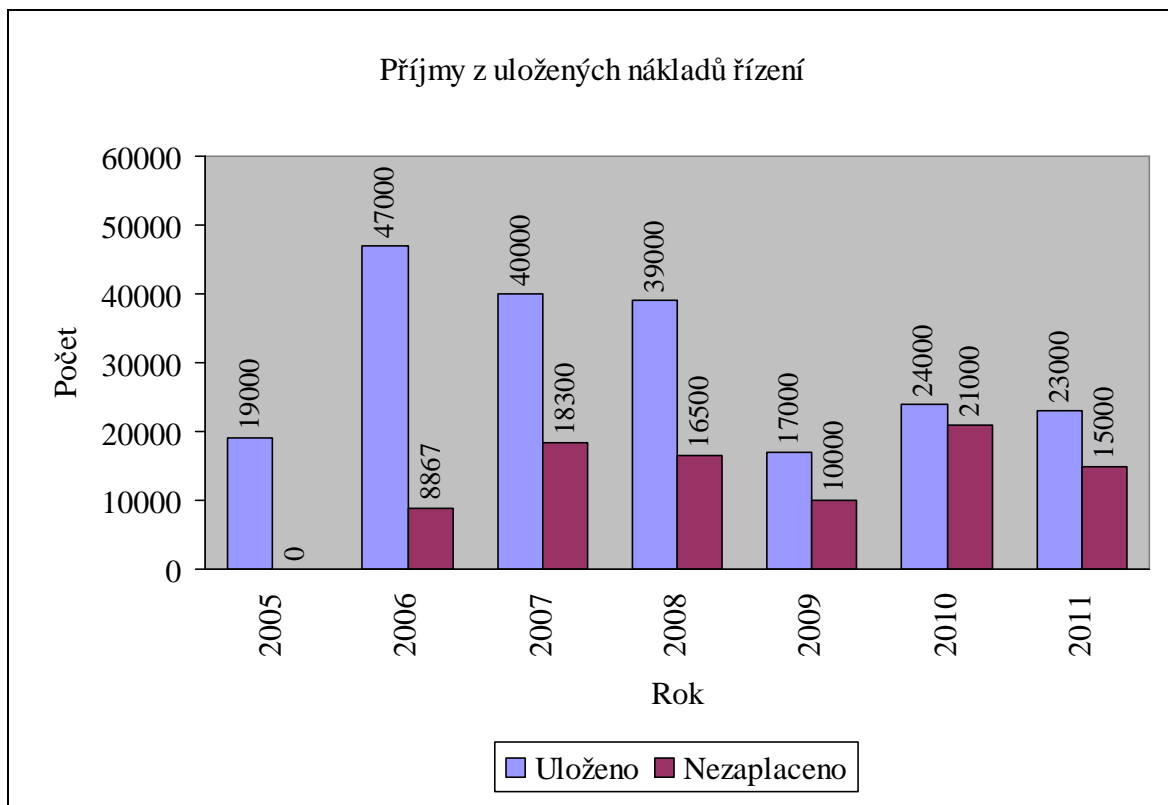
Tabulka č. 7 Příjmy z uložených nákladů řízení

Příjmy z uložených nákladů řízení		
Rok	Uložené náklady řízení v tis. Kč	Dosud nezaplaceno v tis. Kč
2005	19000	0
2006	47000	8867
2007	40000	18300
2008	39000	16500
2009	17000	10000
2010	24000	21000
2011	23000	15000

Zdroj: vlastní

V tabulce č. 7 jsou zaznamenány celkové sumy uložených nákladů řízení v korunách a částky, které pachatelé přestupků dosud neuhradili. Nula v roce 2005 neznámá, že veškeré povinnosti uhradit náklady řízení byly řádně splněny. Bylo to způsobeno změnou legislativy, která znamenala, že náklady řízení uložené do konce roku 2005 bylo možno vymáhat pouze do konce roku 2010. Uložené náklady řízení, které nebyly do konce roku 2010 zaplacené, se poté staly nevymahatelnými.

Graf č. 7 Příjmy z uložených nákladů řízení

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 7 vyplývá, že nejméně úspěšným rokem ve vymáhání nákladů řízení je ve sledovaném období rok 2010. Stejně jako u pokut i zde platí, že čím delší doba uplynula od uložení povinnost uhradit náklady řízení, tím větší procento nákladů řízení se podařilo vymoci. Roky 2009, 2010 a 2011 jsou co do úspěšnosti vymoženejších pohledávek vzniklých z nákladů řízení, opět nejslabšími.

10. Závěr

Cílem teoretické části práce bylo seznámit širokou veřejnost s problematikou přestupkového řízení se zaměřením na skutkové podstaty přestupků, s nimiž se každý občan může ve svém životě běžně setkat, což jsou zejména přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku projednávané obcemi a jejich orgány. Za účelem dosažení tohoto cíle byly v projektu podrobně charakterizovány skutkové podstaty vybraných přestupků a proces řízení o přestupcích od jeho zahájení až po vydání pravomocného rozhodnutí.

Současnou právní úpravu řízení o přestupcích lze považovat za částečně kodifikovanou, ale také fakticky roztržštěnou, neboť právní úprava této problematiky není soustředěna v jednom právním předpisu. Základní právní úprava jednotlivých skutkových podstat i některých procesních ustanovení je upravena v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění. Ve vztahu k procesním ustanovením, která se řídí správním řádem, má přestupkový zákon speciální postavení, u dalších procesně právních institutů využitelných v přestupkovém řízení je naopak nezbytné postupovat právě podle obecných ustanovení správního řádu.

Praktická část studie je zaměřena na nápad přestupků ve městě Rumburk v období let 2005 –2011 a návrhy možných účinných opatření v boji proti páčání přestupků.

Problematika správního trestání má své výsadní postavení při výkonu státní správy na úrovni obcí. Je postavena nejbližší občanům a má přímý dopad na projednávání porušování veřejných zájmů chráněných jak přestupkovým a dalšími zákony, tak předpisy místních samospráv, kterými jsou obecně závazné vyhlášky a nařízení obcí. Obce, v nichž je ochrana veřejného pořádku jedním ze základních úkolů samosprávy, jsou povinny na lokální úrovni projednávat porušení právních předpisů, přičemž při tom mohou využít znalosti osoby, která se přestupku dopustila.

Analýzou informací o přestupcích spáchaných ve městě Rumburk bylo zjištěno několik zásadních poznatků.

Prvním je, že počty spáchaných přestupků mají vesměs vzrůstající tendenci, což znamená, že protiprávního jednání se dopouští stále více lidí. K tomuto jevu může docházet z důvodu, že občané státu nemají dostatečnou úctu k zákonům, což v současné době způsobují také naši zákonodárci, kteří navrhují a schvalují mnoho zákonů ve velmi pochybné kvalitě. Zákon nepůsobí příliš důvěryhodně, když ještě než začne vůbec

platit, je již připravována jeho novela. Dalším důvodem může být špatná vymahatelnost práva v podobě nedobytnosti pohledávek vzniklých z uložených pokut. Jestliže člověk, který se přestupků dopouští, zjistí, že na něj státní orgány „nemohou“, protože on nemá o co přijít, nemá pak ani snahu ani důvod dalších přestupků se nedopouštět. Řešením této situace by mohl být razantnější způsob vymáhání pokut, které by se měly dát exekucí získat například i ze sociálních dávek přestupců. Nemá přece žádnou logiku, když stát na jedné straně některým občanům vyplácí různé druhy příspěvků a na druhé straně jsou někteří z těchto lidí opakovaně řešeni pro přestupky, aniž by však pocítili nejmenší důsledky svého protiprávního chování. Proto by dalším opatřením, které by obcím jistě pomohlo v jejich boji s drobnou kriminalitou, bylo například také to, kdyby přestupkový zákon umožňoval uložit i další druhy sankcí než nyní. Mohlo by se jednat třeba o uložení obecně prospěšných prací, trest domácího vězení, zákaz vstupu nejen do míst, kde se konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky a nebo propadnutí majetku. Navíc výše pokut za přestupky proti základním veřejným zájmům (veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku) by měla být vyšší než v současné době, přičemž v souvislosti s tím je nezbytné také to, aby zákon pevně stanovil nejnižší hranice pokut. Dále ani posunutí věkové hranice pachatelů přestupků směrem dolů by nebylo úplně od věci. Třináctileté děti jsou dnes ve všech směrech mnohem vyspělejší než kdysi. A dokonce i malé dítě dobře ví, že krást nebo ubližovat druhému není správné.

Již zmíněný rejstřík přestupků bude jednoznačně přínosem pro správní orgány a také pro orgány činné v trestním řízení. Dnes v podstatě není v silách zmíněných orgánů zjistit, s kým vlastně obrazně řečeno mají tu čest. Z praxe se jako nejvhodnější varianta jeví ta, aby se jako trestný čin posuzovalo jednání, kdy se pachatel dopustil přestupku 2x a poté by již následoval postih za trestný čin. Jako rozhodnou dobu pro přestupkovou recidivu město Rumburk ze svých zkušeností doporučilo období posledních tří let. To, že rejstřík přestupků nebyl dosud realizován, přičemž důvodem byl nedostatek finančních prostředků, je hrubou chybou našich zákonodárců. Jestliže bude rejstřík patřit k účinným opatřením v boji proti drobné kriminalitě, měly by se pro tento účel finanční prostředky přednostně nalézt. Stejně jako prostředky na financování bezvadného chodu Policie ČR. Odpovědné osoby by se měly zamyslet nad tím, zda přílišné šetření v oblasti bezpečnosti občanů státu je tou správnou cestou, kterou bychom měli jít. Situace na Šluknovsku vypovídá o tom, že se nám toto šetření může hrubě nevyplatit. Zajištění vnitřní bezpečnosti v době nepokojů,

k nimž došlo, totiž stálo a stále stojí desítky miliónů korun. Rozdíl je jen v tom, že nyní stát tyto peníze již vydat prostě musel.

Způsobem, který by do státního a obecních rozpočtů jistě přinesl určité finanční prostředky, by bylo zavedení povinnosti platit paušální správní poplatek za učiněné oznámení o trestném činu a přestupku. Existuje totiž mnoho případů účelových oznámení, kdy se následně zjistí, že k žádnému trestnému činu ani přestupku nedošlo a oznamovatel o tom věděl. Účelem opatření není odradit skutečně postižené osoby od učinění oznámení, nýbrž zamezit nadbytečnému zatěžování správních orgánů a dalších státních institucí. V případě, že by se zjistilo, že k trestnému činu nebo přestupku opravdu došlo, správní poplatek by byl oznamovateli vrácen.

K řešení situace nejen v Rumburku by dále nepochybně přispělo zlepšení úrovně zaměstnanosti. Je více než pravděpodobné, že tomu, kdo pracuje, bude zbývat méně času na jiné aktivity. V naší zemi ale stále chybí zřetelný rozdíl mezi lidmi, kteří pracují a lidmi, kteří nepracují. Jenže práce, aby měla smysl, musí uspokojovat jak intelektuální potřeby člověka, tak především ty materiální. Konkrétně v Rumburku by se měla pozornost zaměřit na muže ve věkové kategorii 19 – 40 let. Jsou-li muži obecně právě v tomto věku nejsilnější a nejproduktivnější, je přece velká škoda jejich potenciál účelně a efektivně nevyužít.

Ke zlepšení současného stavu by pomohly také jasnější a přehlednější zákony. Není přece možné, aby stejné ustanovení zákona šlo vyložit několika různými způsoby. Takový zákon je prostě špatný.

Ač je problematika oblasti Rumburku specifická, mohou se podobné problémy vyskytnout i v jiných částech našeho státu. Proto by vrcholní představitelé našeho státu měli pro začátek urychleně prosadit alespoň požadavky Šluknovského desatera, což by zásadním způsobem přispělo nejen ke zlepšení stávající situace týkající se drobné kriminality, kdy se čím dál více osob z různých pohnutek a příčin dopouští protiprávního jednání.

11. Seznam použité literatury

- Přestupkové právo, vydání první, Doc. JUDr. Zdeněk Červený, vydal Institut pro místní správu Praha v roce 2003
- Přestupkové právo – Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů, 14. aktualizované vydání podle stavu k 1.1.2007, Doc. JUDr. Zdeněk Červený - JUDr. Václav Šlauf, vydalo Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka v roce 2007 jako svou 706. publikaci, ISBN 978-80-7201-651-8
- Přestupkové řízení – Příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadu a dalších správních orgánů, 11. vydání podle platného stavu k 1.7.2009, JUDr. Jan Černý, Doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D., JUDr. Helena Kučerová, Ph.D., vydalo nakladatelství Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví v roce 2009 jako svou 822. publikaci, ISBN 978-80-7201-765-2
- Přestupky a správní trestání – Právní úprava k 1.4.2002, 2. dopl. vydání, Doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D., JUDr. Břetislav Čechmánek, vydal EUROUNION Praha – vydavatelství právnické a ekonomické literatury v roce 2002 ISBN 80-7317-012-4
- Správní řád – nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami, JUDr. Radek Ondruš, vydalo Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka v roce 2005, jako svou 606. publikaci, ISBN 80-7201-523-0
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- Vyhláška ministerstva vnitra č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, v platném znění
- Vyhláška ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky č. 13/1977 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, v platném znění
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, včetně změny dle zák. č. 366/2011 ze dne 6. listopadu 2011

Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, v platném znění

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů